INSCHRIJVINGSBULLETIJN

De ondergeteekende (naam en voornaam) .....

wonende..... (straat), Nr.....te .....

verklaart een abonnement te nemen aan den « POSTRIJDER » voor het jaar 1937.

(HANDTEKENEN)

Behoorlijk ingevuld terug te zenden aan het Bureel van den « POSTRIJDER » te Tongeren.

gen bij deze gelegenheid, dat de onafhankelijkheid en onaantastbaarheid van België een vitaal belang vormt voor dit land en dat België op onze hulp zou kunnen rekenen, wanneer het het slachtoffer zouden worden van een niet uitgelokten aanval ».

Zitspelend op het « waarschuwend » waarvan de heer Van Zeeland zeide, dat het zoovoel ontrust veroorzaakt in België, ging Eden verder :

« Men zal vragen : be taat er dan geen enkel alternatief tegenover het stachten van oorlog op aarde ? Toch wel ; het bestaat. Dat alternatief is een algemeen begrippen, dat de « arbitrage van het brute geweld » een dierlijke instelling is en dat de algeheelle inspanning der beschaving er naar uit moet gaan, ons boven het peil der dieren te verheffen.

» Bij hun voortdurend streven naar de handhaving van den vrede zoeken de Britsche en Belgische volkeren een grootere glorie dan die van den veldslag, een verheevener inspiratie dan die van het kanon.

» Ik spreek deze woorden wel overwogen uit, omdat zij den wil uitdrukken van het Britsche volk en omdat duidelijke taal maakt een bijdrage tot den vrede is ».

Verklaring van M. Van Zeeland.

In zijn tafelrede heeft de heer Van Zeeland daarna gezegd :

« Onze geografische ligging maakt ons land tot den sluitsteen van West-Europa. Men kan niet aan den sluitsteen komen, zonder het gebouw te vernielen. In geen enkel ander land veroorzaakt het wapenrumoer zoovoel ongerustheid als in België.

» Voor ons is het een plicht, jegens onszelve en onze buren, het maximum van wat in ons vermogen ligt te doen, teneinde welke verleiding ook, om ons aan te vellen en ons gebied te gebruiken als afkortingsweg, af te wenden ».

Besluit.

De heer Anthony Eden, hij zegde het zelf, herhaalde enkel wat Engeland altijd gezegd heeft, maar het was niet onnuttig dat het nog eens werd herhaald ; en **vooral dat het op die manier werd herhaald.**

TAXANDER.

Binnenland

BELANGRIJKE GEBEURTENISSEN.

De stemming der Legerwet.

De voorgedragen legerwet werd door de Kamer gestemd met 137 stemmen tegen 43 en 8 onthoudingen.

Deze stemming is te wijten aan een verzwakende wijziging van het wetsontwerp, alsook aan de verklaringen van den Eersten Minister Van Zeeland.

Wijziging van ontwerp.

De bijzonderste punten van het gewijzigd ontwerp zijn : De duur van den actieven dienst is 12 maanden.

Nochtans de militanten der periode die de klassen van 1937 tot 1941 zullen een verlenging van dienst van 5 maanden doen, indien ze tot de klassen behooren in het regeeringsontwerp aangeduid.

a Zullen geroepen worden om van deze eenheden uit te maken :

1. De militanten die binnen een termijn bij Kon. Besl. vast te stellen een dezer eenheden kiezen om hun dienst te doen.

2. In zooverre het getal militanten hierboven onder nr. 1 aangeduid niet het vereischte cijfer bereikt, zal de eerste dienstplichtige zoon van elke familie aangeduid worden, indien hij niet kandidaat gegradeerde der reserve is.

De rest als in het regeeringsontwerp.

De vergoedingen door dit ontwerp voorzien worden gebracht van 200 op 300 fr. en van 300 op 500 fr.

De nieuwe voorschriften zijn voor het **eerst toepasselijk op de lichting van 1937.**

Verklaringen van M Van Zeeland.

Aan de verklaringen van M. Van Zeeland ontleenen we enkel het volgende :

De hoofdgelachte van het ontwerp is te bekomen, dat er voortdurend een voldoend getal manschappen onder de wapens aanwezig zij. Men heeft al gedaan wat mogelijk was om dit getal tot het minimum te brengen. Men heeft een oplossing gezocht door beroep te doen op vrijwilligers. Men heeft deze niet gevonden...

De aandacht der Kamer dient gevestigd op het feit dat wij in geval van oorlog, bij den eersten aanval alleen zullen staan. Op dit oogenblik zal het lot van het land en van het leger bezegeld worden. Met het huidig ontwerp zal men den verrassenden aanval kunnen breien. Het ontwerp geeft een ommi haar, maar voldoende minimum.

De Regeering zal werken om de gezagsheid van de bevolking voor het leger te winnen en zal daarom een taalwet neerlegen. Voor de **talrijke families** wordt het rehoud van den bestaanden toestand voorgesteld.

M. Van Zeeland spreekt over den internationalen toestand en wordt laigduring gejeuicht, als hij de **verklaring van M. Eden** herinnert. Hij loopt nog dat de verschillende lessen van Locarno door andere zullen vervangen worden. Maar intusschen blijven we den doortocht over ons grondgebied verhinderen. Daarom moeten we sterk genoeg zijn om aan een oorlogvoerende partij te beletten voordeel te halen uit een schending van ons grondgebied.

Elken koer dat wij gezegd hebben dat de toestand ernstig was hebben de gebeurtenissen ons geen ongelijk gegeven. **Vandaag zeg ik u : Het uur is ernstig, de gevaren van oorlog zijn talrijk.** Gij kunt de oorlogsgevaren van het land verminderen, den gezel afwenden. Het hooger belang van het land eischt dat de militaire wet zorder vertraging gestemd wordt. Het land zal u dankbaar zijn den toestand klaar te hebben ingezien. (Langdurige toejuichingen).

Na deze verklaringen van goeden wil en het verwijzen naar erritige feiten en toestanden kon natuurlijk de woordenkraam van vele menschen, die zich toch tot diep in den nacht moesten doen hooren, niet veel meer uitwerken. Het ontwerp werd dan ook, zoals hooger gezegd met overweldigende meerderheid gestemd.

S W.

De Burgeroorlog in Spanje

DE STRIJD VOOR MADRID.

Reeds drie weken.

Reeds drie weken worstelen de strijdende partijen in de voorsteden van Madrid, en het schijnt niet dat men het einde naderd, omdat beide partijen van buiten aanmoediging en steun ontvangen.

Wat de inlichtingen sterkte en hardnekkigheid aangaan, loopen beide partijen een vaarbaardenheid en moed die men beter zou wenschen besteed te zien. Dikwijls gebeurt het dan, dat men, zoals de « Boeren van Zoeterwou», ten slot van rekening bevindt, dat vermits

— « Men de krachten gelijk moet achten » — eertoe komt vrede te sluiten. Maar hier blijkt dit tot nu toe niet het geval.

Stand der operaties.

Wat de stand der legeroperaties aangaat deze is zooals wij het reeds in ons vorig nummer zegden. De aanvallers of opstandelingen zijn niet vorwaarts gekomen, en de tegenaanvallen der Rooden hebben ten minste dit succes bereikt dat de Witten ter plaatse zijn vastgeland of zelfs teruggedrongen. Zoo meldt men de meeste gevechten ten Westen van de Manzanares, rivier die ten Westen van Madrid vloeit. Er hadden namelijk gevechten plaats te Pozuelo op 6 kilom. ten Westen van de Manzanares, te Bodilla en Aravaca, respectievelijk op 13 en 3 kilom. ten Westen van de Manzanares. Op 10 kilom. ten N. van de Universiteitsstad, te Casa Quemada, heeft ook een ontmoeting plaats gehad. Kortom van omsingeling van Madrid is nooit sprake geweest, en voor het oogenblik schijnt deze bedreiging der hoofdstad meer dan ooit uit de lucht gegrepen, een verzinsel van dagbladen, dat de gewelige lezers maanden lang reeds geslikt hebben.

Luchtbedreiging tegen de bevolking.

Ernstig, zeer ernstig en bloedig blijft de bedreiging uit de lucht. Dit blijkt wel uit het onderzoek dat door eenige leden van het Engelsch Parlement op dit oogenblik te Madrid wordt ingesteld. Twee hunner, leden van de conservatieve partij zijn op het punt gewezen geboed te worden. Zij hebben kunnen foto's nemen van vrouwen en kinderen, die door deze luchtaanvallen gedood werden. De luchtbombardementen oefenen een terneerdrukkenden invloed uit, bijzonder op de kinderen, waarvan velen door zenuwversiezen zijn aangedaan. De parlementsleden protesteeren dus tegen de luchtbombardementen van stadsgedeelten welke niet weet alleen door weerloozen bewoond te zijn.

Getal slachtoffers.

Of dit uitwerksel zal hebben valt te betwijfelen. 't Is weer een bewijs, dat burgeroorlog erger is dan een oorlog tusschen landen en volkeren, daar deze meer verplicht zijn naar zulke protesten te luisteren. Men vraagt waarschijnlijk hoeveel slachtoffers er reeds door deze luchtbombardementen geeischt werden. Dit is moeilijk schatten. Maar ondanks de verschrikkingen der luchtaanvallen brengen deze niet, zooals men voorspeld had, een verbittering van de bevolking. Inden het cijfer van 5000 geloofden, dat men aangeeft, juist is dan zouden er minder dan 1 ten honderd gedood zijn. Dit bewijst dat gewone kelders reeds goede schuilooden zijn tegen luchtaanvallen.

G. S.

Oudheidkunde

DE GROOTE ROMEINSCHE HEERBAAN OF KASSEI.

Over mijlpalen.

Op een viertal plaatsen werd in den laatsten tijd de Romeinsche Kassei (Keulen-Kruisport blootgelegd, namelijk op den hoek der Kruisstraat, bij het begin der Henkenbergstraat, in de speelplaats van O.L.V. College, en even voorbij de vier huizen langs de Waremsche Kassei. Juister bepaald op 170 m. van den moderneren mijlpaal der splitsing van de steenwegen naar St-Truiden en naar Waremme. Deze mijlpaal, een vierhoekig blok op een ronde zuil, is naar het model van den Romeinschen wegwijzer van Tongeren vervaardigd, met dit verschil dat de Romeinsche mijlpaal door zijn tartijke aanluidingen van afstanden een ware gids-tabel vormde. Doch met den vorm aangaat, de schtzijdige Romeinsche kantzuil stond, evenals het huidig vierhoekig blok, op een voetstuk om toe te laten met gemak de plaatsen en afstanden te lezen. 't Is een bewijs dat practische ideeen stand houden, ofwel terugkomen...

Plaatsen der doorsneden van de Romeinsche Kassei.

Om nu in eens goed de plaats aan te wijzen waar we thans doorsneden van de groote Romeinsche Kassei verkond en opgetoond hebben zullen we zeggen :

1) In Eeuwfeestlaan, tegen den hoek der Kruisstraat ;

In Beukenbergstraat bij het maken der riolen, en bij het uitgraven der fondering van den afsluitingsmuur van den hof van O.L.V. College. De afstand van hier tot den hoek van Kruisstraat bedraagt 145 m.

3) Op de koer van O.L.V. College. Afstand tot het voorgaande punt 65 m. Van hier tot een den modernten mijlpaal heeft men 150 m.

4) Langs de Waremsche Kassei zooals hooger gezegd 170 m., hetgeen ons een afstand geeft van 320 m. tusschen de twee laatste punten. Over deze zullen we hier alleen handelen, want we hebben reeds gesproken over de blootlegging van den kiezel op Eeuwfeestlaan (7 Sept. 1935 enz.) en in Beukenbergstraat. We mogen hier niet bij stil blijven.

Een rechtlijnige richting.

Alleen moeten we er op wijzen dat op de drie eerste punten, Eeuwfeestlaan, Beukenbergstraat, speelkoer van O.L.V. College de groote baan ten N. blijft van den rechtlijnigen St-Truidersteenweg.

Daarentegen bevindt ze zich ten Z.W. op punt nr. 4, langs de Waremsche Kassei. Ze heeft dus hier een zwenking gemaakt van West naar West-West van 25°, indien we de lijnrichting nemen van de speelplaats van O.L.V. College naar de opening van den grooten omheiningsmuur bij het speelterrein van Patria. Het juiste punt der zwenking is tot nog toe niet vastgesteld.

In alle geval dit is een belangrijke vaststelling, te meer daar men tijdens den oorlog van 1935 in het grootveld van M. Daemen gemakkelijk met het bloote oog kon waarnemen dat de straat komende van Holdstraat zich voorbij de Roode baan met een zwenking naar den grooten ringmuur toewendt. En wat opvallend is die zwenking is niet overeen te brengen met het stelsel van parallelisme der straten ; want op een afstand van 60 m. van de even vermelde Roode baan, maakt de Hoofdstraat een lichte zwenking van 15° naar West, dus naar de Waremsche poort toe. We staan dus hier voor twee naar elkander toelopende wegen, ofschoon de Hoofdstraat den ringmuur niet overschrijdt. Het is duizeer gewaagd 't parallelisme van 't straatenstelsel van Romeinsch Tongeren in te roepen om er de theorie van een Latijnsche kolonie op te bouwen. (1)

Men lette nog op dat indien de groote heerbaan ook het moderne Tongeren niet in twee helften sluijdt, nog veel minder dit het geval was voor het Romeinsch Tongeren. Zij bereikte den ringmuur in de buurtheid van den Tuidersteenlijken kerkhoven en verlaat de stad te midden van den Oostelijken poort van 't Romeinsch Tongeren. Ze verliezen dat de zelf gegroeide Romeinsche steden bij ons talrijker waren dan de planmatig uitgebouwde. Zoo leest men o.v. bij Drexel : « Zeer veel meer verbreid waren steeds de steden van het eerste type, die welke spontaan als produkt van een groote heerbaan, gegroeid waren ». (2) Daarenboven die groote heerbaan van Tongeren was iets bijzonders, iets buitengewoons en de streek was vruchtbaar,

Groot belang der baan.

Zoo schrijft Cumont : « De geschiedenis van den strijd tusschen Labeo en Civilis (70 na J.C.) toont de weergaloose kriegskundige waarde van dezen meesterweg van Gallië (Boulogne-Tongeren-Keulen). De vier legioenen die den Rhyn bezetten en de 3 legioenen van Groot-Brittanje moesten elkander hulp verleenen. De snelste weg dien zij volgen konden was die van Tongeren naar Baval en Boulogne. Anders moest men trag den Rhijn afdalen over Nijmegen en Utrecht tot aan de mondingen der Hollandsche stroomen en dan nog de stormen der Noordzee trotseeren. Zelfs in tijd van vrede was dit zoo ». (3)

Doch dit mag ons niet van ons onderwerp verwijderen : het traeé der baan, waarom het gaat. Door de eeuwen heen is ze steeds bewonderd geweest. En dit zullen we in een volgend artikel tooiten. Heden willen we slechts even erop wijzen dat deze meesterbaan zelf niet garsch rechtlijnig liep, waaruit men al dadelijk zal besluiten dat de Romeinen een bestaanden weg verbeterd en aan de vereischten hebben aangepast. Zoo schrijft Van der Rit :

« Van af Gembloux (gelechtt van La Gatte) tot Tongeren wordt de rechtlijnige directie van de baan slechts gevolgd op kleine secties van 100 tot 600 loopende meters.... Overal zien we in dit tweede gedeelte een wegenstelsel overheerschen dat geaasch van het eerste verschilt ».

Wij komen in een volgende nota op deze kwestie weer.

G. S.

(1) *L'Antiquité Classique*, IV. 1, p. 186, Brux. 1935

(2) *Germania Romana* : II. Drexel, *Die Burgerlichen Siedelungen*, p 11. Bamberg. Buchner, 1924.

(3) F. Cumont, *Comment la Belgique fut romanisée*. p. 17. Brux. 1914. « Grob-zend 1?? et, dat de schrijver een « verig verdor (p. 26), hij verstr oidheid, het tegenoverzetelde zegt : « De Merinen dankten hun rijkdom aan het bezit van de haven van Itium (Boulogne), waarlangs de handel met Brittanje plaats had. Daar de landwegen niet gemakkelijk, en dikwijls weinig veilig waren, verkozen de ge en die van den Rijn waarmee, al te dalen tot de aanbommondingen van Holland, waar zij zich op zee inscheepten en dan langs de kusten van Vlaanderen voorbij voeren, tot aan het Nauw van Calais om alldijd de zee over te steken ». Dit is verkeard uitgedrukt. De hier beschreven verkeersweg was een tweede belangrijke verbinding over Boulogne met Engeland, maar de baan van Keulen-Tongeren-Boulogne bleeft de voornaamste.

(4) Van der Rit, *Etude des anciennes chaussées romaines de la Belgique*, n. 8 du tiré à part. Brux, Vanderauwera, 1851. Deze belanrrijke studie over het Romeinsch wegenstelsel in België, is niet verm 14 bij Pirenne, *Bibliographie de l'Histoire de Belgique*, hetgeen een leemte is.

Stads- & Provincienieuws

TONGEREN. — Uitslag der Vrijen Zangwedstrijd voor Harzer-kanarievogels, ingericht door de Tongersche kanarievogelclub op Zondag 29 November 1936 :

KLAS A. — Jos. Hendrix, St-Truiden, eereprijs ; Jos. Piccart, Hasselt, 1e prijs ; Jos. Swillens, Thienen, 2e prijs.

KLAS B.— Jos. Piccart, Hasselt, eereprijs ; Ss Goevers, St-Truiden, 1e prijs.

KLAS C. — Jean Konings, Lanaeken, eereprijs ; Kelchtermans, Peer, 1e prijs.

KLAS D. — Louis Vanhaeren, Tongeren, eereprijs ; Abbeloos, Hasselt, 1e prijs ; Jos. Denis, Tongeren, 1e prijs.

Uitslag der Tentoonstelling van Sier- en Keukenaarsies, alsmede Bastaarden :

WITTE — Jos. Denis, Tongeren, eereprijs ; J. Lahaque, Freeren, 1e prijs.

BLAUWE. — Louis Vanhaeren, Tongeren, eereprijs ; id. 1e prijs.

GEELE. — Louis Vanhaeren, Tongeren, eereprijs ; id. 1e prijs.

ORANJE ISABEL. — Louis Vanhaeren, Tongeren, eereprijs ; id. 1e prijs.

ISABEL. — Louis Vanhaeren, Tongeren, eereprijs ; id. 1e prijs.

BASTAARDEN. — Jules Creten, Tongeren ; Jean Vrancken, id. ; Adr. Leysen, id. ; Jean Van Even, id. allen een eereprijs.

Winnende nummers van den tombola volgens rangorde :

769 — 948 — 434 — 505 — 253 — 382 — 785 — 905 — 313 — 483 — 208 — 222 — 401 — 851 — 285 — 884 — 651 — 909 — 357 — 469 — 510 — 248 — 980 — 302 — 704 — 918 — 490 — 576 — 246 — 770 — 654 — 371 — 875 — 394 — 455 — 795 — 824 — 520 — 542 — 408 — 832 — 864 — 830 — 572 — 240 872 — 439 — 871.

Omslag nummers : 91 — 200 — 95 — 137 — 174.

De loten die op 20 December niet zijn afgehaald zullen aan de Weeskinderen der Tongersche Gasthuizen uitgedeeld worden.

De loten zijn af te halen bij M. Louis Vanhaeren, Maastrichterstraat, 92, T. S.

— **Telling van paarden en voertuigen.** — Ingevolge de bepalingen der wet op de Militaire Opeischingen van 12 Mei 1927, zal de jaarlijksche telling der paarden, paardenvoertuigen en motorvoertuigen, plaats hebben van 1 tot 20 December 1936.

De betrokken personen worden verzocht de plakbrieven te lezen welke, door toedoen van de gemeentebesturen, gedurende de laatste vijftien dagen der maand November uitgehangen zijn geworden en we al de desbetreffende noodige onderrichtingen voorkomen.

— **Beheer en toestand gemeentezaadsziting te Tongeren.** — In de laatste gemeenteraadszitting te Tongeren werd er aan papers een uitgebreide documentatie over de maakt betreffende het beheer der stad gedurende 1935. Wij willen ten behoeve onze lezers hier eenige bijzonderheden gedeeld.

Gemeenteraad : vergaderingen 13 m.

Schepencollege 48 maal.

Bevolking :

31 December 1934 : 12.318.

31 December 1935 : 12.457.

Burgerlijke Stand :

Geboorten : 235.

Overlijdens : 163.

Huwelijken : 100.

Kiezersijsten :

Voor Wetgevende Kamers : 3930.

Voor Gemeente : 7612.

Begrooting :

Gewone ontvangsten	3.824.2
Gewone uitgaven	3.602.6
Overschot	220.5
Buitengewone ontvangsten	5.288.9
Buitengewone uitgaven	5.218.8
Overschot	70.0

Lager Onderwijs :

Gemeente Jongensschool	234	leerlin
Gemeente Meisjesschool	331	leerlin
Werk der sieep : 10.596 fr. uitgaven		

Middelbaar Onderwijs :

Koninklijk Athenaeum	247	leerling
Middelb. Jongenschool	147	leerling
Middelb. Meisjesschool	70	leerling
Gemeente Bewaarschool	89	leerling

Openb. Onderstand gedurende 1935

Ontvingen :

421 gezinnen ondersteuning aan hui

501 gezinnen geneeskundige hulp.

114 kinderen kleeding bij de Plech Communie.

10 personen plaatsing in een Sanatori

67 ouderlingen verzorging in 't hospit

40 weezen opname in 't Weeshuis.

594 behoeftige zieken verpleging i hospitaal.

Medische voorschriften : 14.524.

Geneeskundige bezoeken : 391.

De rekening over 1935 sluit als volg

Gewone ontvangsten	1.464.7
Gewone uitgaven	1.124.9
Overschot	339.5
Stichting de Schiervel :	
Ontvangsten	72.90
Uitgaven	15.05
Overschot	57.85
Stichting Vees-Valk : overschot : 24	

Maatschappelijke werken : 15.000 fr t lage weid aan de drie maatschappijen Onderlingen Bijstand verleend.

Politie : processen verbaal : 682.

Slachthuis : opbrengst : 60.089.

Markten : Schatting der verhandeling van dieren : totaal 41.282.271 fr.

Eieren : 35.000 stuks per week en bot 1500 kgr. per week.

Waterleiding : aantal aangesloten 14

Verlichting : deze wordt in de stad v zekerd door 445 lampen van 25 tot 1 watt en 56 van 300 tot 500 watt.

Woningen : 60 nieuwe huisen ; 20 v anderd.

Het kort overzicht bewijst voldoende de toestand der stad gunstig is.

— **Volksbond.** — De Volksbond ke gen krisis ! Bijna alle Zondagen loopt volvol ook en wordt er ferm plezier gemaal

Aanstaande Zondag 6 December om uur stipt treedt het zoo welgekend Kath iek Tongersch Volkstoneel op met e nieuwe Tongersche klucht in 3 bedrijven « Hip ! Hip ! Hoera ! ! ! »

Iedereen lacht eens gaarne ; het leve is al triestig genoeg !

Aan al degenen, die eens hartelijk wi len lachen, geven we dnn goeden raad de vertooning bij te wonen.

« Nauw Raakse » was straf ; « Hip ! Hip Hoera ! » is even straf !

Aanzeien de vertooning nog al zal d ren, is iedereen verzocht om 8 uur op pu te zijn.

BYRRH
LIKEURWIJN
WORDT ZOOWEL TEHUIS VERBRUIKT ALS IN HET KOFFIEHUIS

REGELMATIG PURGEEREN IS EEN WAARBORG VAN GOEDE GEZONDHEID

ROODE PILLEN van L. DUPUIS met geconcentreerd sap van planten, purgeeren goed maar zacht zonder buikpijn noch ongemak, en veroorzaken de aanpassing niet

OPPERMACHTIG TEGEN VERSTOPTHEID, ONZUIVER BLOED, SLECHTE MAAG.

6 Fr. en 2250 in Alle Apotheken

Bijvoegsel aan « DE POSTRIJDER » van Zaterdag 5 December 1936 - N. 49

Voor een Hoek van Congo

MISSIEREIS VAN KABWE NAAR DEMBA OVER LULUABURG.

door E. P. Aug. SEVERYNS van Hasselt, missionaris van Scheut.

Tweede dag der reis.

Vandaag moeten we te Luluastatie geraken. Als we de missiegebouwen voorbij zijn zien we een beetje van den weg af een grooten langen koestal ; verderop komen we langs het kerkhof met muur omringd. Er ligt reeds een Pater en een Broeder van hen nog jong Seminarie begraven ; enkele honderden meters verder komen we aan de brikkenhuizen voor de zieken en dan komt eindelijk het nieuw vormingshuis voor de het eerste dorp valt een Seminarist bij zijn familie binnen, blijdschap van weeskanten.

Weldra stappen we een brug over, klimmen weer naar boven, loopen over den rug van een berg, dalen en klimmen nog eens en daar zien we in de vallei tusschen struiken en rotsen een groote rivier, de Lulua.

Hoe er over geraakt ?

De rivier is zeker 200 meters breed. Verscheidene mettschen zaten daar reeds te wachten, maar van overzetten was er niets te bespeuren. Het vlot, een houten vloer op vier uitgeholde boomstammen vastgemaakt, lag geboden aan den oever en in de prauw (ook een uitgeholde boomstam) geen roeier. In het dorpke waar de overzetters woonden, was er geen mannetjeh te vinden. Al de mannen waren dien dag naar Luluastatie naar de burgerlijke overheid. Zij mochten ondervraagd worden over het verdwijnen van een kind. Wat gedaan ? Het water was veel te diep om er door te waden, en veel te breed om er over te zwemmen. Daar komen nu onze Seminaristen van Nieuw-Antwerpen bij, allemaal watermannen. Dadelijk trekt er een de prauw in maakt ze los, vat de eenige roeispaan, die er te vinden is, doet een toerken op het water, en is overtuigd dat het zal gaan. Hij komt dan aan wal om het bootje vol te laden en brengt den last door den hevigen stroom aan den overkant. Na enkele malen over en weer varen, waren wij en de wachtende menschen aan den kant van Luluastatie, in staat om de reis voort te zetten.

Wat verder kwamen we de officieele toestanden in hun beste kostuum. De ondervraging had niets opgeleverd, zij wisten niet hoe het kind verdwenen was. Maar die heeren, zoo gauw ze ons zagen, profiteerden er van om ons een foeitje te vragen.

— Wat ? Gij zoudt er ons een moeten geven,

En al lachende trokken ze voort.

Luluastatie.

Op het heetste van den dag waren we te Kananga, nu Luluastatie genoemd door te blanken. De plaats is nog al belangrijk. Een moment heeft men zelfs gedacht er de hoofdstad van te maken voor Kasai. De spoorlijn Bukama-Port Francqui komt er voorbij. Het bestuur van het gewest « Lulua » is hier gehuisvest, de soldaten hebben er een groot kamp en de vliegers vinden langs het spoor een groot plein om te landen. Verscheidene compagnies hebben hier verbruikhuizen opgericht : « Cotonco Sedec-Amato-Interfina, enz. Een hotel is er ook. Sinds een jaar zijn er de Paters van Scheut voor goed gevestigd, zij zorgen voor het parochiewerk ter plaatse en in een grooter omtrek. De Paters Jozefieten hebben daar een middelbare school, waar de Seminaristen gingen logeeren, want het was vacantie, en zoo was er plaats genoeg. In den nainiddag kregen ze hier het bezoek van een paar soldaten afkomstig van Nieuw-Antwerpen. Een korporaal was heel verwonderd dat zijn kozijn Seminarist hem niet meer herkende. Maar hij vergat dat ze malkander reeds zeven jaren lang niet meer gezien hadden. Een sergeant was er zelfs met zijn zoon ook al weer een jongen van 15 jaar. Nog een beetje en hij kan zijn vader vervangen.

Derde dag.

's Anderendaags vroeg kwam iedereen al biddend naar de missie en na de H. Mis ging de reis verder. Ditmaal wisten we niet goed waar wij 's avonds zouden terecht komen. Er werd goed opgestapt, berg op berg af. De weg liep nooit ver van het spoor, nu eens rechts dan weer links. De weg was aarhoudend bewoond tot in de nabijheid van de eenige rivier, die wij dian dag ontmoetten. We konden over de houten brug loopen van een 50 meters langte.

Hoofdman Nsapo-Nsapo.

Tegen den middag worden we tegengehouden. Men laat ons een brief zien. Het is de brief van Pater Rector gestuurd naar den katechist om hem over onze aankomst te verwittigen. De katechist was dus niet verwittigd en 's avonds zou er niets gereed zijn. Hier was de private dan ze vernachten maar het was nog veel te vroeg om te blijven hangen en dan zoo een langen weg over te laten voor 's anderendaags.

Wij stemden toch toe om daar wat te rusten ; de hoofdman was daarmee verwerd. Hij stuurde intusschen een man voorop naar den katechist, en ter plaats zorgde hij voor eten. De lunch bidda (groen deeg van maniokbloem) en een schotel hennepvlesch met water voor de studenten, en een mij te vereeren bracht hij een flesch Europeesch bier en een flesch inlandsch bier.

We eten aan den rechterkant van den weg in het kerkpark van den Heer Pa

genoven ons lag de doening van den hoofdman, die bestond uit verschillende grote huizen uit been en gras. Terwijl we aten, ging onze dikke, struische hoofdman aan den anderen kant van de straat voor het eerste huis zitten. Zijn hofhouding, zwarten gelijk alle zwarten, hurkt rondom hem neer in het zand of op een stuk hout. Langs den ingang naar het hof zagen we ook sporen van een auto, en waarschijnlijk vernamen we dat onze gastheer een auto bezit.

Opnieuw op weg. — Ons nachtverblijf.

Vandaag moeten we te Luluastatie geraken. Als we de missiegebouwen voorbij zijn zien we een beetje van den weg af een grooten langen koestal ; verderop komen we langs het kerkhof met muur omringd. Er ligt reeds een Pater en een Broeder van hen nog jong Seminarie begraven ; enkele honderden meters verder komen we aan de brikkenhuizen voor de zieken en dan komt eindelijk het nieuw vormingshuis voor de Broeders. Aan de laatste huizen van het eerste dorp valt een Seminarist bij zijn familie binnen, blijdschap van weeskanten.

Weldra stappen we een brug over, klimmen weer naar boven, loopen over den rug van een berg, dalen en klimmen nog eens en daar zien we in de vallei tusschen struiken en rotsen een groote rivier, de Lulua.

Hoe er over geraakt ?

De rivier is zeker 200 meters breed. Verscheidene mettschen zaten daar reeds te wachten, maar van overzetten was er niets te bespeuren. Het vlot, een houten vloer op vier uitgeholde boomstammen vastgemaakt, lag geboden aan den oever en in de prauw (ook een uitgeholde boomstam) geen roeier. In het dorpke waar de overzetters woonden, was er geen mannetjeh te vinden. Al de mannen waren dien dag naar Luluastatie naar de burgerlijke overheid. Zij mochten ondervraagd worden over het verdwijnen van een kind. Wat gedaan ? Het water was veel te diep om er door te waden, en veel te breed om er over te zwemmen. Daar komen nu onze Seminaristen van Nieuw-Antwerpen bij, allemaal watermannen. Dadelijk trekt er een de prauw in maakt ze los, vat de eenige roeispaan, die er te vinden is, doet een toerken op het water, en is overtuigd dat het zal gaan. Hij komt dan aan wal om het bootje vol te laden en brengt den last door den hevigen stroom aan den overkant. Na enkele malen over en weer varen, waren wij en de wachtende menschen aan den kant van Luluastatie, in staat om de reis voort te zetten.

Wat verder kwamen we de officieele toestanden in hun beste kostuum. De ondervraging had niets opgeleverd, zij wisten niet hoe het kind verdwenen was. Maar die heeren, zoo gauw ze ons zagen, profiteerden er van om ons een foeitje te vragen.

— Wat ? Gij zoudt er ons een moeten geven,

En al lachende trokken ze voort.

Luluastatie.

Op het heetste van den dag waren we te Kananga, nu Luluastatie genoemd door te blanken. De plaats is nog al belangrijk. Een moment heeft men zelfs gedacht er de hoofdstad van te maken voor Kasai. De spoorlijn Bukama-Port Francqui komt er voorbij. Het bestuur van het gewest « Lulua » is hier gehuisvest, de soldaten hebben er een groot kamp en de vliegers vinden langs het spoor een groot plein om te landen. Verscheidene compagnies hebben hier verbruikhuizen opgericht : « Cotonco Sedec-Amato-Interfina, enz. Een hotel is er ook. Sinds een jaar zijn er de Paters van Scheut voor goed gevestigd, zij zorgen voor het parochiewerk ter plaatse en in een grooter omtrek. De Paters Jozefieten hebben daar een middelbare school, waar de Seminaristen gingen logeeren, want het was vacantie, en zoo was er plaats genoeg. In den nainiddag kregen ze hier het bezoek van een paar soldaten afkomstig van Nieuw-Antwerpen. Een korporaal was heel verwonderd dat zijn kozijn Seminarist hem niet meer herkende. Maar hij vergat dat ze malkander reeds zeven jaren lang niet meer gezien hadden. Een sergeant was er zelfs met zijn zoon ook al weer een jongen van 15 jaar. Nog een beetje en hij kan zijn vader vervangen.

Derde dag.

's Anderendaags vroeg kwam iedereen al biddend naar de missie en na de H. Mis ging de reis verder. Ditmaal wisten we niet goed waar wij 's avonds zouden terecht komen. Er werd goed opgestapt, berg op berg af. De weg liep nooit ver van het spoor, nu eens rechts dan weer links. De weg was aarhoudend bewoond tot in de nabijheid van de eenige rivier, die wij dian dag ontmoetten. We konden over de houten brug loopen van een 50 meters langte.

Hoofdman Nsapo-Nsapo.

Tegen den middag worden we tegengehouden. Men laat ons een brief zien. Het is de brief van Pater Rector gestuurd naar den katechist om hem over onze aankomst te verwittigen. De katechist was dus niet verwittigd en 's avonds zou er niets gereed zijn. Hier was de private dan ze vernachten maar het was nog veel te vroeg om te blijven hangen en dan zoo een langen weg over te laten voor 's anderendaags.

Wij stemden toch toe om daar wat te rusten ; de hoofdman was daarmee verwerd. Hij stuurde intusschen een man voorop naar den katechist, en ter plaats zorgde hij voor eten. De lunch bidda (groen deeg van maniokbloem) en een schotel hennepvlesch met water voor de studenten, en een mij te vereeren bracht hij een flesch Europeesch bier en een flesch inlandsch bier.

We eten aan den rechterkant van den weg in het kerkpark van den Heer Pa

Beheer en toestand gemeentezaadsziting te Tongeren 1935. — In de laatste gemeenteraadszitting te Tongeren werd er aan papers een uitgebreide documentatie over de maakt betreffende het beheer der stad gedurende 1935. Wij willen ten behoeve onze lezers hier eenige bijzonderheden gedeeld.

Gemeenteraad : vergaderingen 13 m.

Schepencollege 48 maal.

Bevolking :

31 December 1934 : 12.318.

31 December 1935 : 12.457.

Burgerlijke Stand :

Geboorten : 235.

Overlijdens : 163.

Huwelijken : 100.

Kiezersijsten :

Voor Wetgevende Kamers : 3930.

Voor Gemeente : 7612.

Begrooting :

Gewone ontvangsten	3.824.2
Gewone uitgaven	3.602.6
Overschot	220.5
Buitengewone ontvangsten	5.288.9
Buitengewone uitgaven	5.218.8
Overschot	70.0

Lager Onderwijs :

Gemeente Jongensschool	234	leerlin
Gemeente Meisjesschool	331	leerlin
Werk der sieep : 10.596 fr. uitgaven		

Middelbaar Onderwijs :

Koninklijk Athenaeum	247	leerling
Middelb. Jongenschool	147	leerling
Middelb. Meisjesschool	70	leerling
Gemeente Bewaarschool	89	leerling

Openb. Onderstand gedurende 1935

Ontvingen :

421 gezinnen ondersteuning aan hui

501 gezinnen geneeskundige hulp.

114 kinderen kleeding bij de Plech Communie.

10 personen plaatsing in een Sanatori

67 ouderlingen verzorging in 't hospit

40 weezen opname in 't Weeshuis.

594 behoeftige zieken verpleging i hospitaal.

Medische voorschriften : 14.524.

Geneeskundige bezoeken : 391.

De rekening over 1935 sluit als volg

Gewone ontvangsten	1.464.7
Gewone uitgaven	1.124.9
Overschot	339.5
Stichting de Schiervel :	
Ontvangsten	72.90
Uitgaven	15.05
Overschot	57.85
Stichting Vees-Valk : overschot : 24	

Maatschappelijke werken : 15.000 fr t lage weid aan de drie maatschappijen Onderlingen Bijstand verleend.

Politie : processen verbaal : 682.

Slachthuis : opbrengst : 60.089.

Markten : Schatting der verhandeling van dieren : totaal 41.282.271 fr.

Eieren : 35.000 stuks per week en bot 1500 kgr. per week.

Waterleiding : aantal aangesloten 14

Verlichting : deze wordt in de stad v zekerd door 445 lampen van 25 tot 1 watt en 56 van 300 tot 500 watt.

Woningen : 60 nieuwe huisen ; 20 v anderd.

Het kort overzicht bewijst voldoende de toestand der stad gunstig is.

— **Volksbond.** — De